

Välkommen till vårt allra första nyhetsbrev för bland annat pollen. Vi kommer behandla både inomhusmiljö och miljön utomhus och framförallt det som berör hälsan.

Åslög Dahl
031-786 26 64

Robert Daun
031-786 26 54

Elisabeth Gilert
031-786 26 57

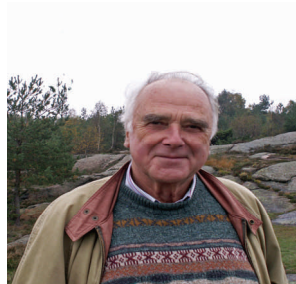
Marina Usoltseva
031-786 26 69

Verksamhet i gränslandet botanik och medicin ger hedersdoktorat

Den 20 oktober promoveras docent Sven-Olov Strandhede till hedersdoktor i medicin vid Sahlgrenska akademien.

Motiveringen lyder så här: "...Han har bland annat genom sina insatser avseende mätningar av luftburet pollen utfört ett mycket betydelsefullt arbete till stort gagn för bland andra allergiker. Han har bedrivit en framgångsrik verksamhet av utomordentlig vikt i gränslandet mellan medicin och botanik, och hans samarbete med allergologer har vidgat och fördjupat kunskaperna om den botaniska grunden till allergier."

Sven-Olov Strandhede startade pollenmätningar i södra och västra Sverige år 1975, tillsammans med överläkare Jan-Åke Wihl. Under många år administrerade han Pollengruppen vid Göteborgs universitet, som gav service till sjukvård, miljöförvaltningar och allergiker, och till läkemedels-företag i samband med kliniska prövningar. Han är en av Botaniska Analysgruppens grundare, och dess förste styrelseordförande. Sven-Olov var fram till sin pension år 1995 universitetslektor i systematisk botanik i Göteborg. Han mottog år 1990 universitetets pedagogiska pris, nominerad av sina studenter. Han har bland annat skrivit "Farliga och ofarliga växter från A till Ö".

Rekord i gräspollen sommaren 2007

Vi noterar den högsta årssumman av gräspollen sedan mätningarna började för 33 år sedan, i både Göteborg och Malmö. Ändå var det en så regnig sommar! Detta är fortsättningen på en statistiskt säkerställd trend med ökande gräspollenhalter under de 33 år som vi mätt pollen på dessa båda orter. Ökningen kan vara ett resultat av ett varmare klimat med ökade koldioxidhalter. Det kan också bero på att säsongen blivit längre. Troligen spelar det också roll, att det finns ett stort nedfall av kväve från atmosfären i södra Sverige. Detta har en gödningseffekt på stora pollenproducenter som t ex gräset hundäxing (*Dactylis glomerata*). Hundäxing hör också till dem som gynnas av att många områden inte betas eller slåss som man gjorde förr.

Malörtambrosia kan ge problem när andra pollen har försvunnit

Det kan hända att pollenallergiker upplever besvär under hösten, trots att de flesta växter slutat sprida pollen. Då bör man ta reda på, om de har plantor av malörtambrosia i närheten, t ex under den plats där fågelbordet brukar vara placerat under vintern. Malörtambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*, ragweed) är en korgblommig växt som hör hemma i Nordamerika. Sedan mitten av 1900-talet sprids den i Europa. Till oss kommer den vanligen med fågelfröblandningar eller foderpellets. Den är ett vanligt ogräs i solrosodlingar i t ex Ungern, och har små frukter som lätt kommer med i skörden. Den är ett stort problem för allergiker i alla länder där den etablerat sig, och ger ofta upphov till astma. Malörtambrosia börjar blomma i augusti. När det blir nätter med ca -5°C , fryser den ner.

Nu är det säsong för pumpa

Snart är det Halloween. Denna gamla keltiska högtid firas sedan något decennium också hos oss. Meningarna om detta är delade, men en av de odelat positiva sakerna är att pumpor har blivit vanligare i livsmedelsdiskarna än förut. Det är en utmärkt grönsak, som kan lagas till på många olika sätt, t ex i soppa, paj eller gratinerad med parmesanost. Det finns emellertid också de, som får problem när de äter pumpa, squash eller zucchini som alla hör till släktet *Cucurbita*. De är också nära släkt med gurkor och meloner. Besvären kan ta sig uttryck som klåda i mun och svalg och mer allmänt på kroppen, andnöd, illamående och diarré. Så kallade korsreaktioner mellan vattenmelon och pollen av malörtambrosia, liksom mellan melon och gräspollen har dokumenterats.

Källor: Anderson LB, Jr., Dreyfuss EM, Logan J, Johnstone DE, Glaser J 1970. *Allergy*.; **45**: 310-9. Enberg RN, Leickly FE, McCullough J, Bailey J, Ownby DR. 1987. *J Allergy Clin Immunol*.; **79**: 867-75.

Sjukhusfall på grund av astma påverkas av gräspollenhalter

Hur påverkar koncentrationen av gräspollen antalet sjukhusfall på grund av astma? Detta har en forskargrupp i Melbourne undersökt. De fann, att risken för att astmapatienter i alla åldrar skall drabbas av symptom stiger upp till en halt av 30 pollenkorn/ m^3 luft. Om halterna blir högre, förblir risken ungefär densamma. I en betydligt äldre studie från London konstaterades att så gott som alla som får symptom från ögon och näsa av gräspollen, reagerar när halterna överstiger 50 pollenkorn/ m^3 luft. Den nya australiensiska studien visar alltså, att de som har astmasymptom kan få problem vid lägre halter. Effekten var oberoende av luftföroreningar i form av ozon, kvävedioxid, svaveldioxid och små partiklar.

(Källa: Erbas, B., Chang, J.H., Dharmage, S., Ong, E. K. Hyndman, R., Newbiggin, E. & Abramson, M. 2007. *Clinical and Experimental Allergy* (on line, in press).

FAX
031-786 25 60

E-post
botaniskanalys@
botaniskanalys.se

Vi finns på webben!
www.botaniskanalys.se

Botaniska Analysgruppen
i Göteborg AB

Box 461
405 30 Göteborg

